



## **Fagforbundets innspill til stortingsmeldingen om 5 – 10 trinn**

**Fagforbundet takker for muligheten til å komme med innspill til stortingsmeldingen for 5 – 10 trinn. Fagforbundet har behandlet innspillet mener alle barn har rett på en trygg barndom. Barn må få være barn, og det må være tid og rom for lek. Barn slutter tidligere å leke nå enn før. Om vi frarøver barna leken, frarøver vi de mulighet til å utvikle kreativitet og spontanitet. Fagforbundet vil ha en ungdomsskolemelding som fremsnakker det lekende, spontane og kreative mennesket.**

Fagforbundet mener den norske fellesskolen skal gjøre det mulig for alle elever å fullføre sitt utdanningsløp. De har rett på å bli sett og hørt. Dette vil kreve at skolen har nok ansatte som har tid til dem. Skolearbeid skal gjøre i skoletiden, og elevene skal ha en leksefri fritid.

Elevene skal kunne utvikle seg både sosialt og faglig. Erfaringene fra pandemien viste oss hvor viktig den sosiale læringen er for at elevene skal kunne utvikle seg faglig.

Barn med særskilte behov må ha tilstrekkelig ressurser hele dagen og inkluderes i meningsfulle fellesskap.

Skoleeier/ledelse må anerkjenne personalgruppas helhetlige kompetanse. Mange av våre medlemmer gir uttrykk for at deres kompetanse, for eksempel som fagarbeider, ikke anerkjennes og benyttes fullt ut.

**Fagforbundet har en helhetlig tilnærming til oppvekstsektoren – ta i bruk alle ressursene som er tilgjengelige.**

Stortingsmeldingen om 5 – 10 trinn må vise sammenhengen mellom de ulike statlige reformene:

- Barnevernsreformen (oppvekstreform),
- Kompetanseløftet og inkluderende praksis (spesialpedagogikk),
- Fagfornyelsen

Vi mener at fritidsperspektivet også må vektlegges her, siden svært mange barn og unge finner sin inspirasjon og motivasjon på fritidsarenaen. Skole og fritid kan i stor grad utfylle og forsterke hverandre.

I tillegg bør skolens øvrige ressurser tillegges vekt. Hvilken betydning har skolebiblioteket for elevenes trivsel og leseferdigheter? Kan en styrking av skolebiblioteket bidra til at elevene, på alle trinn, får større motivasjon? Kan en mer inkluderende kulturskole bidra til at flere elever opplever mestring og skaperglede?

Mange fritidsklubber er samlokalisert med skolen, og noen steder fungerer dette som en oase i skoledagen. Fritidspedagogikken er ofte godt egnet til å motivere for egen læring. Fritidsklubbenes ansatte er eksperter på å skape sosiale relasjoner, og styrke den enkeltes selvbilde. Særlig for barn og unge som ikke opplever mestring med skolefag er det viktig å ha noen arenaer hvor de mestrer og opplever tilhørighet.

Det er viktig å ha et helhetlig blikk på oppvekst – fra de første leveårene og oppover.

### **For mange barn og unge opplever psykisk plager og stress – bedre bemanning med kloke og kompetente voksne kan bidra**

Selv om det de senere år er brukt store ressurser på å redusere antall barn og unge som blir mobbet, går ikke «mobbetallene» ned. Mobbing, utestengning og andre former for krenkelser går utover lærelyst og motivasjon. I mange tilfeller fører det til varig utenforskap og manglende muligheter i voksenlivet. Å bidra til at alle elever har et godt og trygt skolemiljø forutsetter flere kompetente voksne.

Fagforbundets medlemmer som jobber i skolen opplever at mange elever sliter psykisk, og at det tar for lang tid før disse elevene får hjelp. De mister store deler av ungdomstida mens de venter på hjelp. Oppvekstreformen må sikre at barn og unge får rask hjelp, og at de får muligheten til å ta igjen tapt undervisning.

Vi trenger et bedre skille mellom undervisning og helse/psykisk hjelp. Hjelpen må komme tidlig, da ungdomstiden er en kort periode i barns liv. De har ikke tid til flere år med utredninger. Laget rundt eleven kan gjøre mye for elevene, men de må være friske om de skal få utbytte av å være på skolen.

For mange unge mennesker tar sitt eget liv. Til tross for nullvisjon for selvmord, går ikke tallene ned. Vi mener at alle som jobber med barn og unge må inkluderes i arbeidet med å redusere antall selvmord, og gi unge mennesker lyst til å leve.

Ansatte opplever at hverdagen er så hektisk at de ikke får fulgt opp alle elever som sliter. Fagforbundet forventer at skolene har en forsvarlig bemanning, som sikrer at de ansatte har tid til å ivareta det enkelte barns behov.

Fagforbundet viser til intensjonen i regjeringens oppvekstreform. «*Gi barn den hjelpen de trenger, det de trenger når de trenger det.*» Om regjeringen ønsker å gi alle elever en reell rett på fullføring av eget utdanningsløp, må bemanningen og kompetanse til hele laget i skolene styrkes.

### **Mye skjermtid preger hverdagen – praktiske aktiviteter må få større plass i skolen**

Skjermtid er ikke bare negativt, men kan begrense barn og unges sosiale liv og fysisk aktivitet. I tillegg er det mye læring som går tapt hvis alt skjer via skjerm. Barn og unge

trenger å lære praktiske ferdigheter, for eksempel gjennom kunstfag, matlaging, eller andre praktiske fag. De ordinære fagene kan også gjøres mer praktisk rettede. Særlig barneskolen bør være mer praktisk innrettet. Samfunnet trenger praktikerne, og flere elever må få muligheten til å utvikle sine praktiske og kreative ferdigheter.

Å ha muligheten til å velge inn praktiske fag allerede i 5-7.klasse kan være en løsning. Vi vil fremheve verdien av mindre grupper, med god voksentetthet. Det kan gjøre det enklere å fange opp elever som sliter med motivasjon, og som har behov for tettere oppfølging.

Vi vil gjerne fremheve fritidsklubbene som en arena som også fremmer praktisk læring, og muligheter til alternative aktiviteter. Her får de unge akkurat dette; frihet til å velge aktivitet og ambisjonsnivå, muligheter for å jobbe og være aktive i mindre grupper, og voksne ansatte som er genuint opptatt av at de lykkes, og som har tid til å støtte den enkelte.

**Kort sagt; ta i bruk de unges interesser og engasjement, og sørg for at de har gode støttespillere og veiledere i laget rundt seg.**

Fagforbundet mener også at rådgivertjenesten må styrkes allerede i ungdomsskolen. Ungdomsskoleelever står overfor store valg, ofte med stor usikkerhet. Gode rådgivere kan gjøre det litt enklere å ta gode valg for framtida. Alle trenger støtte i vanskelige valg, og en styrket sosial-/rådgiver-/karriereveileder-tjeneste kan bidra til dette.

**Med vennlig hilsen  
Fagforbundet**

Ingri Bjørnevik  
Rådgiver